

folklor/edebiyat'tan

folklor/edebiyat ailesi, değerli bir üyesi ni, **Prof. Dr. Erman Artun**'u yitirmenin üzüntüsünü yaşıyor.

Erman Artun, sözcüğün bütün anlamıyla bir 'öğretmen'di. Hangi yaştan ve meslekten olursa olsun, içerisinde bulunduğu topluluğun kaynaşması konusunda adım atan, pratik fikirleri olan ve bunları hayata geçirmede öncülük eden özellikleriyle belleklerde her daim yerini koruyacaktır.

Geçen sayımızın ilk yazısı Erman Artun'a aitti ve ne ilginçtir bu son yazısıyla hoca ölüm temasını ele alıyordu. Işıklar içinde uyusun. Çalışmaları her daim bizlere yol gösterecektir.

*

Dergimizin bu sayısı da yine zengin ve geniş bir konu çeşitliliği ile dikkatinize sunuluyor.

Otorite kavramı, çatışmalarla dolu insanlık tarihinin en önemli argümanlarından birini oluşturmaktadır. Mitik dönemde mutlak güce sahip olan olağanüstü otorite, hegemonyasına paydaş kişi veya grup oluşmasına izin vermeyerek türlü çatışma zeminlerinin oluşmasına da sebep olmuştur. **Dr. Metin Karadağ**, *Direnişin Estetiği* adlı romanıyla dünya edebiyatında saygın bir yere sahip olan Peter Weis'in Avrupa despotizmine karşı çıkış ve özgürlük arayışını, Türk halk edebiyatının özellikle göçebe kültür içerisinde boyvermiş ürün-

lerinden yola çıkarak ortak yanlarını; grafik sanatçısı **Dr. Banu Bulduk** ise kültürel mirasın belirgin göstergelerini oluşturan söylencelerden hareketle bireylerin öğrenme koşulları göz önünde bulundurularak Anadolu söylencelerini algılama duyarlıklarının değişkenliğini incelemekteler.

Türk kültüründe çatışma nedenlerini analize çalışan psikolog **Dr. Nihal Mamatoğlu**, **Dr. Rasim Özgür Dönmez** ve doktora öğrencileri **Seçil Keskin** ile **Burcu Dönmez Albayrak** atasözlerinden yola çıkarak yapmış oldukları çalışmada, yerleşik yargının; genel kabul gören 'halis-muhlis' bir toplumsal iklimden ziyade, problem yaratacak unsurların açıkça ortada olduğuna inanılan ilginç sonuçlara varmışlardır. Buysa, farklı disiplinlerin kültürel kimliğe dair belirleyenlere ulaşmada halk yaratılarından elde edebilecekleri verilerin zenginliğini ifade etmede somut bir gösterge olmaktadır. **Dr. Şebnem Pala Güzel** ise 'Reel politığın siyaseti güç temelinde şekillendirdiği, hegemonun iç ve dış siyaseti kendi çıkarlarına göre belirlediği; her türlü çıkarın etik değerleri galebe çaldığı bir ortamda sanat sığınılacak bir liman gibi görünüyor.' saptamasını yaparak genellikle üçlemeleriyle tanınan Angelopoulos (1935-2012) sineması üzerinden güncel olanın sanatsal boyutunu *cine-anthropologie* sorunsalı ekseninde tartışıyor.

Dr. Medine Sivri ve **Fulya Çelik**, en belirgin tariflemeyi, özne ve nesne arasındaki sınırların silinmesi olarak yapabileceğimiz; aydınlanmacı aklını her şeye bir açıklama getirebileceği inancının çöktüğü, akıldışı, sezgisel boyutun gerçekliğe ulaşmada devreye girdiği bir dönemde (1919-1932) ürünler veren Franz Kafka'nın *Ceza Sömürgesi* adlı öyküsünden yola çıkarak, modern toplumun en önemli bileşenlerin-

den bürokratik/hiyerarşik ilişki açmazını, sosyopsikolojik ve otobiyografik bir yaklaşımla; **Dr. Hakan Çörekçiöglu** ise Arthur O. Levojoy ve George Boas'ın ilkelci düşünme tarzıyla ilgili kavramsal ayrımlardan hareketle, Yevgeni Zamyatin'in *My* ve Aldous Huxley'in *Brove New World* adlı eserlerinde ilkelciliği karşılaştırmalı olarak inceliyorlar.

Türk kültüründe ilk yazılı örneklerine 14. Yüzyılda rastlanan soru-cevap prensibine dayanan geleneksel sözlü kültür ürünü bilmecelelerin sözlü kültür ortamından, yazılı ve elektronik kültür ortamına geçiş sürecini **Dr. Mehmet Çevik**; Türk-Arap müziğinde etkileşim ve ortak unsurları **Dr. Arif Demir**; tanıklık ve deneyimleri üzerinden kendine mahsus üslubu ile İç Ege yöresindeki bir tütün köyünde, tarımsal dönüşümdeki kadın emeğini ise **Dr. Faik Gür** ele alıp tartışıyor.

Folklor ve antropoloji sahasında, alan araştırmalarının giderek azaldığı veya alan araştırmalarına dayalı makalelerin sınırlı olduğu bir sürecin varlığından söz edilebilir. Antropolog, **Dr. Serdar Şengül**, Doęu ve Güneydoęu'da varlığını illegal yollarla sürdürülegelen medreselerde, Arapçaya dayalı dini ilimlerin yanı sıra adını 16. yüzyıl âlim ve mutasavvıflarından Melayê Cizîrî'nin Diwan'ını okunmaktan alan geleneği; **Dr. Çaęatay Akşit** ise İ.Ö. 1. Yüzyılın Roma sözbiliminde, felsefe ve siyasetinde çok önemli bir kişilik olan Cicero'nun eserlerinde denizcilik kaynaklı eğretilmeleri; **Dr. Ersan Ocağ** ise 'filmler üzerine yazmak da, filmler üzerine yazılmış metinleri okumak da, sinemanın gereği zor' diye bir belirlemede bulunarak daha zor olanı, okurun yazılanları 'üç

boyutlu' olarak tahayyül etmesi üzerinden Wem Wenders'in *Pina* belgeselinde mecralararasılıkı irdeliyor.

Evrenin, dünyanın ve insanoğlunun nasıl yaratıldığı kadar, bunların sonunun nasıl olacağı sorusu, kişi aklını bin yıllardır meşgul eden önemli olgulardan biridir. Böyle olduğu için de kişiöglu mitlere, mitolojik kurgu ve yaratmalara gereksinme duymuş ve bunları kurgulamıştır. **Dr. Onur Alp Kayabaşı**, mitolojinin bir türü olan eskatoloji mitleri üzerinde durarak, Türk mitolojisindeki örneklerini ele alıyor.

Karikatürize edilmiş bir kavram olsa da, '*Türkiye'nin son çeyrek yüzyıla kadar toprak örtüsünün maki, sonrasında ise TOKİ*' olduğu mizahi yakıştırması, sosyal doku ile ilgili bir dolu olguyu da yansıtır niteliktedir. **Dr. Çiçek Coşkun**, Türkiye'deki kırsalın kente taşınması sürecini ele aldığı makalesinde, yakın zamanda inşa edilen ve 'farklı sosyal sınıflardan gelen insanların benzer muhitlerde oturması saptamasına' dayanarak TOKİ Ankara Yapracık konutlarındaki ailelerle ayrıntılı görüşmelerini; **Dr. İlkay Kanık** ise kültürel melezleşmenin bir örneği olarak, yemek kanalları ve programlarını; **Dr. Nihan Gider Işıkman** ise internetin ve teknolojinin kullanılabilir olmasıyla birlikte doğrudan 'ben' diye söze başlayan belgeselciler gerçekliğinden hareketle birinci tekil şahıs bellesellerini tartışıyor.

Yeni folklor /edebiyat'larda buluşmak dileęiyle.

Metin Turan